

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

35. Excipitur Xauerius à Rege Bungi solemnè apparatu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

aptamque ad afficiendos spectatores reuerentiæ studio erga sanctum eiusque sanctitatem. Personam in eo agebant triginta ex primoribus Lusitanis, à cultu insignes pretioso, catellis torquati aureis, & multa splendidi vnionum, & gemmarum luce, toridem qui heros affectarentur ferui, pulcherrimo & ipsi habitu. Processurus erat vir sanctus longo in syrmate ex cilitio bombicino, candidissimam desuper indutus castulam, & holoserico viridi, attalica prætexto simbria stolatus. Sed omnium trahebant oculos quinque præ cæteris ex omni comitatu, vel elegantia ornatus, vel ministerij nouitate. Primus librum gerebat in rafa bombice candida, breuiarium sacrum, an catechismus fuerit dubitatur. Alter ex nigro holoserico crepidas, quæ casu in mercibus repertæ, suum in apparatu locum comode inuenerunt. Arundinem Indicam portabat tertius vmbilico præclusam aureo, quartus imaginem Virginis damasceno cœrulo velatam; postremus denique venustissimam vmbellam. Descripta in hunc modum pompa, instructu non dispari cymba exornatur, cum scaphis duabus quæ illam ab nauì in vrbe deferrent, infernuntur tæpetis, cinguntur virgato multatio, vexillorù pinnis versicoloribus decorantur, diuiduntur in eas paruo, sed apto numero tubarum, fidiù, & tibiæ symphonix. Dies illuxerat, & lento remigio per aduersum flumen in vrbe pergitur, illachrimante ad musicos modos Xauerio, qui summa in puppi residens eminebat. In vrbe interea haud quaquam frigidius, & remissioribus studiis publica gratulatio feruebat, & quia insolita, magham f. cerat expectationem, & regia dignam magnificentia. Ergo ad iucundos scapharum prospectus, multoque auidius ad cantus organicos, illic planè ignotos, ripam ciues implere; nostri exscensione facta procedere, præire Præfectus Odoardus Gama, aperto capite, Bengalenù manum arundine fulciens, & domus veluti magistrum agens, post hunc aliquot passuum interuallo, quinque illi quos dixi dignitatis sacre symbola præferentes. Tum Sanctus Apostolus stipanti bus latera, quinque & viginti nobilibus, quos suum ponè famulitium sequebatur. Hoc ordine per amplissimas vrbe vias, & confertissimum populum fenestras quoque, & tecta complementem, palatium, petitur, iacentis omnium in vnum præcipue Xauerium oculis, cuius grauitas oris, modestia humili temperata, amabilitate, & reuerentia deuinciebat vniuersos. At vero Bonziis, vt tantò aliam conspexere, tam diuersum ab eo qui Amanguccio perfidis literis depictus, fuerat mendicus, squalidus, abiectus; concidit scilicet mendaci cum lingua tumor ferus; nullis iam latebris ipsorum calumnias satis exalantibus.

Ventum erat in aream Regiæ subiectam, vbi sexcenti quæ sagittarij quæ hastati, armatura illustri, & vestium tesseriis visendi in præsidio erant; His accedente Xauerio, dat signum dux Finge indonus, seindunt se vtrimque in alas medij, quibus palatium intrantem excipiunt: progressus paululum, ab honorariis quos iam tertium memoramus dignitatis orna-

B b

35

Excipitur
Xauerius à
Rege Bungi
solemni ap-
paratu.

tur

tur insignibus, proiecti ad illius pedes, genu flexo, arundinem alius umbilicatum auro tradit; alius crepidas pedibus inferit; umbellam in caput explicat tertius: hinc inde alij cum libro, & icone Virginis se sident: peragiturque cerimonia hæc tam reuerenter; & decorè, ut nix è affecerit intuentes, mussantes inter se tacitè, hunc planè hominem cælo missum, ad Bonziorum extinguendum liuorem, & arrogantiam conterendam. Inde in aulam subitur amplissimam, refectam ciuibus, quos aurum, & splendor vestium arguebant esse primarios. Hic puer teneræ ætatis, quem manu ducebat senex venerandus, occurrit venienti, hanc illi salutem exoptans. [Tàm gratus Regi, & acceptus adesset, quam optatè de cælo in agros descendunt pluuia, squalente longo æstu oriza; iret alacer, quandò bonis omnibus amaretur, licet eius aspectu scelerati, dolore rumperentur, & mœsti ac timidi, obscuram noctem & turbidam animo gererent.] Votis beneuolis, & honorificis cum respondisset appositè vir sanctus, subiunxit puer, sed prudentia senili; esse profus fortunatissimum, qui ex orbe altero illuc nauigasset contemptus, & infamiae ambitu, paupertatis nomine quærendæ; bonitatem Dei cui seruiret, extra omnem esse comparisonem; ut qui ea gauderet paupertatis æstimatione, ad eò à vulgo aliena: ab ea Bonzios abesse tam procul, ut nec egenis, nec feminis post mortem, quicquam boni sperandum iurati prædicarent; sed solis diuitibus quibus esset in promptu, carò à Bonziis felicitatem redimere] cui Xauerius. [Dignetur Deus immensum bonus, doctrinæ suæ luce has tenebras, & discusso Iaponum errore, claram iis referre libertatem. Hæc dum colloquantur, mirante in ea ætacula viro Dei maturitatem annosam Sapientiam, aliam in aulam deueniunt, ubi flos totus adolenscentiæ nobilis, cultu quo nihil venustius, dici magnificentius nihil potest. Intranti omnes procedunt obuiam, omnes ritu patrio simul consalutant (quod gromenare ab ipsis dicitur, & Regi dumtaxat à suis clientibus, patri à filiis defertur) solum nempe ter fronte tangunt; quod mirè habili corporis inflexu peragunt. Duo exinde omnium nomine Patri aduentum paucis gratulantur: quorum alter paulo pluribus. Pater Bonzi sancte: Sit, inquit, ad eò iucundus tuus hic ad Regem accessus, ut dulcis est matri, amantissime blandienti infantis filij arrisus. Et erit profectò, nostros enim iuramus capillos, ab his quoq; nos parietibus qui nunc tua præsetia gestiunt, fuisse animos; ut his erga te officiis funderemur, tuo autè aduentu idcirco læti sunt, quod facturus sit Deo illi maxime gloriosus, de quo tu Amanguccij tam excellè, & inaudita prædicasti: sub quæ illorum vnus manu Xaueriumprehendit, & reliquis innuens, ibidem subsisterent, capax in pergulam induxit, citris utrimque prætensam aureolis, tum in aulam duplo præcedentibus vastiorem ubi Regis frater opperiebatur (qui post Amanguccij regnavit.) Is Sanctum honore inuitato profecutus, [nullam vnquam diem luxisse, ait, aula puriorem, gaudere sibi eius præsentia dominum suum Regem, & ea

vel vno ditiozem se credere quam Sinarum thesauris triginta duobus, proin opto inquit, te gloria augeti, & fieri votorum compotem quæ te tam procul aduexerunt: quibus breuiter dictis, subducente se tacite iuvene, qui ad manum Xauerio fuerat, in vestibulum cubiculi regij cum illo subit, vbi nobilium complures humanissime exceptum, cum essent tantisper colloquio morati, denique in Regis conspectum inducunt: Rex vt erat stans, & expectans, quinque aut sex passus ingredienti prodit, terque humum pronus vultu demisso tangit, quod iis qui aderant rarè admirationi. Xauerius quoque se coram prostratus abjicit, nisi que Regis pedes honoris gratia tangere, inhibitus est ab ipsomet Rege, & in pedes erectus; dextra mox etiam pertractus, coactus est ex æquo ad lacus illi confidere; Regis fratre paulo inferius; Lusitanis, & regni Principibus, ac Baronibus ex aduerso sedentibus.

36 Post officiosos ritus gentis more obitos, Xauerius aggreditur breui, sed claro sermone, scitu necessaria credendi, & viuendi capita stringere, quod agente linguam, & animum Deo, sic ad rationis principia scite & apposite præstitit, vt rex cælo fundi totidem oracula censeret. Quamquam enim annorum quinque & viginti, & communi flagitiorum illie grassantium corruptissimus tæbe, sed maxime integro recti iudicio pollebat. Desinente igitur Xauerio dicere, exclamauit ardens, & admirans, [Cui tandem possit compertum fieri hoc Dei arcanum, quis introspicere quamobrem nos hæctenus tam cæca in nocte reliqueris; hunc tam luculento veri splendore illustrarit? Scimus de illo passim quid percrebuerit, quam sprete & vilis ipsius paupertas, quando ipse contemptu traductus sit; at sua illum, eiusque merita, & auctoritatem, efficax sustentat oratio, nec sinit de iis ambigere. Quicquid enim is profert cum probitatis natiuæ regulis optime consentit, & si recti quis lance iudicij eius expenderit rationes, vno omnes statuet veritatis pondere constare. Nostri è contrario Bonziji, mirum si quid dicant præter pugnancia, hinc se implicant eoque deterius quo plura effutiunt; intelligendo maxime confusi, docendo perplexi; quod hodie approbant, cras negant; dicta rescindunt, rescissa denuo resumunt; tam perturbato suo, ac nostro sensu, vt nunquam satis quid rei sit, cuiquam liqueat, tametsi peracuto & sagaci; & in negotio in quo salus æterna vertitur, semper ancipites fluctuare nos volunt. Argumento nimium euidenti, eos pro arbitrio nobis illudere, verique immobilis quo nitantur fundamento solido carere.] Ista rex dum animo etiam quam vultu commotior doleat, & exagitaret Bonzios, aderat inter alios, Faicondonus homo vanissimus, & in primis sectæ suæ Bonziis, non minus scelerum quam scientiarum principibus. Hic sibi proprie dictum volens, quod in commune de Bonziis rex indignabatur, prope è absuit vt abrumperet dicentem; vbi autem absoluit, nec præfatus veniam Bonzios, sed neque asurgens indignanter ausus, & acerbe in Regem inuichi, arguit quod nunquam

36
Colloquium
Xauerij cum
Rege Bungi.